

3.6.2024

Dnro EMLA 2/2023

Sopimuksen päättämiseen liittyvän vahingonkorvausehdon kohtuullisuus

Osapuolet

Loppuasiakas:
Parturi-Kampaamo A Tmi
c/o A

Sähköalan yritys:
Fortum Markets Oy

Energiamarkkinariitalautakunnan ratkaisusuositus

Energiamarkkinariitalautakunta ei suosita asiassa hyvitystä perusteluista tarkemmin ilmenevin perustein, mikäli korvausvaatimuksen määrä on laskettu sopimusrikkomuksen ajankohdasta 17.2.2023 aiheutuneen vahingon perusteella.

Selostus asiasta

Parturi-Kampaamo A Tmi (jäljempänä *loppuasiakas* ja *hakija*) sopi Fortum Markets Oy:n kanssa (jäljempänä *sähköalan yritys* ja *Fortum*) Fortum Yritys Aktiivi -sähkönmyyntisopimuksen (jäljempänä *sopimus* ja *sähkönmyyntisopimus*). Sähkönmyyntisopimuksen vahvistusilmoituksen 10.12.2022 mukaan sopimus alkoi 24.12.2022. Sopimus on tuotekohtaisten sopimusehtojen mukaisesti voimassa toistaiseksi, ja se voidaan päättää kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen. Sopimus irtisanottiin sähköpostitse 12.1.2023.

Asiassa on kyse siitä, onko loppuasiakas ilman sähköalan yrityksen hyväksyntää päättänyt sopimuksen ennen irtisanomisajan loppuun kulumista. Lisäksi kyse on siitä, onko Fortumilla oikeus saada täysi korvaus sopimuksen ennenaikaisen päättämisen vuoksi aiheutuneista tappioista, vai onko korvausvastuusta koskevaa ehtoa pidettävä kohtuuttomana.

Energiamarkkinariitalautakuntaan on saapunut loppuasiakkaan hakemus 1.9.2023. Lautakunta on varannut 14.12. hakijalle mahdollisuuden täydentää hakemustaan. Hakija on toimittanut pyydetyn täydennyksen 27.12. Sähköalan yritykseltä on 9.1.2024 pyydetty vastausta hakemuksen johdosta. Vastauksen antamiselle asetettua määräaikaa on sähköalan yrityksen pyynnöstä pidennetty 6.2. saakka. Vastaus on saapunut 6.2. Loppuasiakkaalle on annettu mahdollisuus lausua sähköalan yrityksen vastauksen johdosta. Hakija on toimittanut lausuman 28.2. Sähköalan yritykselle on vielä annettu mahdollisuus vastauksen antamiseen hakijan lausuman johdosta. Sähköalan yritys on antanut lausumaan vastauksen 7.3.2024. Vastaus lausumaan on annettu hakijalle tiedoksi 21.3.2024.

Hakijan vaatimukset perusteluineen

Hakija vaatii, että sähköalan yritys luopuu perimästä 24.7.2023 päivättyä korvausvaatimuslaskua. Lisäksi hakija vaatii, että sähköalan yritys korvaa hakijalle asian hoitamisesta yhteensä 3 025 euroa.

Hakijan mukaan vaatimus on virheellinen ja kohtuuton. Sähköalan yritys on vapauttanut joitakin loppukäyttäjiä maksamasta korvausta, joten sähköalan yritys myös kohtelee asiakkaitaan epätasa-arvoisesti vaikuttaen muiden kyseisen sopimuksen mukaiseen hankintasalkkuun kuuluvien sähköhinnan muodostukseen negatiivisesti.

Hakija on solminut sähkösopimuksen itse puhelimitse, eikä hakija ole valtuuttanut toista henkilöä solmimaan sopimusta puolestaan. Sopimuksen on irtisanonut kolmas osapuoli, jota hakija ei ole valtuuttanut. Kolmas osapuoli on yrityksen käytössä olevan liiketilan vuokranantaja, muutoin hakijan mahdollinen henkilökohtainen suhde tähän kolmanteen henkilöön ei hakijan käsityksen mukaan liity asian käsittelyyn. Hakija ei ole irtisanonut sopimusta. Hakija on ollut kopiona sähköpostitse lähetetyssä irtisanomisilmoituksessa, mutta se ei osoita, että hän olisi saanut tiedon viestin sisällöstä. Hakija ei ole päättänyt sopimusta ehtojen vastaisesti. Hakija ei ole saanut myöskään Fortumin tarjousta jatkaa sopimusta ja välttää korvausvastuulta. Hakijan mukaan Fortum on päättänyt sopimuksen irtisanomisaikana ja se ei ole johtunut hakijasta johtuvasta syystä.

Sähköalan yritys on markkinoinut sopimusta edullisena ja järkevänä valintana pienyrityksille, mitä se ei todellisuudessa ollut.

Sähköalan yrityksen vastaus perusteluineen

Sähköalan yritys kiistää hakijan vaatimuksen perusteineen.

Hakijan valtuuttamana hakijan puoliso ja Fortum ovat 8.12.2022 solmineet Fortum Yritys Aktiivi -sähköntuotantisolmimuksen. Sopimus on solmittu puhelimitse, ja puhelun aikana hakija on suullisesti valtuuttanut puolisonsa solmimaan sopimuksen puolestaan hakijan nimiin. Puhelun aikana sovittiin, että sopimuksen alkamispäivä on 24.12.2022. Hakijalle lähetettiin sopimusvahvistus 10.12.2022.

Sopimusvahvistuksen toimittamisen yhteydessä hakijalle toimitettiin sopimukseen sovellettavat sopimusehdot eli Fortum Yritys Aktiivi sopimuksen tuotekohtaiset sopimusehdot, ja Fortumin Yrityssopimusten sähköntuotantisolmimusehdot. Tuotekohtaisten sopimusehtojen mukaan sopimus on voimassa toistaiseksi, ja se voidaan päättää kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen.

Hakijan puoliso on irtisanonut sopimuksen 12.1.2023 sähköpostiviestillä, jossa myös hakija oli vastaanottajana. Fortum on 16.1.2023 sähköpostitse ilmoittanut hakijan puolisolille, että sopimus on irtisanottu ja sopimuksen viimeinen voimassaolopäivä on 12.7.2023. Fortumin käsityksen mukaan asiakkaan puoliso on hoitanut sopimukseen liittyviä asioita hakijan puolesta, ja sekä hakijan että hakijan puolison on katsottava olleen tietoisia sopimuksen viimeisestä voimassaolopäivästä. Lisäksi sekä hakija että hänen puolisonsa ovat olleet useasti sopimuksen irtisanomisen jälkeen yhteydessä Fortumiin, mikä myös osoittaa, että molemmat ovat hoitaneet hakijan sopimusasiaa. Hakija ei missään vaiheessa ole ilmoittanut, etteikö siihen, että myös hänen puolisonsa hoitaa asiaa olisi hänen suostumustaan. Edelleen sopimus

on joka tapauksessa päätetty ennenaikaisesti ja sopimusehtojen vastaisesti. Näin ollen hakijan väitteellä siitä, ettei hänen puolisollaan ole ollut valtuutta irtisanoa sopimusta ole siten asiassa merkitystä.

Hakija on sopimusehtojen vastaisesti ja ennenaikaisesti päättänyt sopimuksen ennen irtisanomisajan päättymistä 17.2.2023, kun Fortum on vastaanottanut ”ulos muutto” -sanoman sähkön vähittäismarkkinoiden keskitetyltä Datahub-tiedonvaihtojärjestelmältä. Datahub:n kautta lähetetään ”ulos muutto”-sanoma sille sähkönmyyntiyhtiölle, jonka kanssa asiakkaalla on voimassa oleva sähkönmyyntisopimus, silloin kun toinen sähkönmyyntiyhtiö on lähettänyt Datahub:iin ”sisään muutto”-sanoman uuden sähkönmyyntisopimuksen tullessa voimaan.

Tämä sähköalan automaattinen tekninen prosessi perustuu siihen lainsäädännöstä tulevaan peruseriaatteeseen, että sähkömarkkinoilla yhdellä käyttöpaikalla voi olla voimassa samaan aikaan vain yksi avoin toimitus eli sähkönsopimus. Tämä taas johtuu siitä, että voidaan varmistua sähkömarkkinoiden perusteena olevan taseselvityksen oikeellisuudesta. Muuttosanomalla siten päättää käyttöpaikassa voimassa olevat verkko- ja myyntisopimukset automaattisesti ilman sähkönmyyjän omaa tahdonilmaisua. Tässä tilanteessa Fortumilla ei ole mahdollisuutta kieltäytyä päättämästä asiakkaan sopimusta vaan muuttosanomalla päättää voimassa olevan sopimuksen automaattisesti, elleivät asiakas ja sähkönmyyjä ole sopineet sähkönmyyntisopimuksen siirrosta toiselle käyttöpaikalle.

Fortum ei ole voinut estää sopimuksen päättymistä. Sopimuksen tosiasiallinen päättyminen tämän prosessin johdosta, ei voi johtaa siihen tulkintaan, että Fortum olisi itse asiakkaasta riippumattomasta syystä purkanut tai päättänyt sopimuksen. Sopimus on tosiasiallisesti päättynyt, kun samalle käyttöpaikalle on tehty uusi sähkönmyyntisopimus. Hakijalla oli velvollisuus noudattaa sopimuksen ehtoja irtisanomisajan päättymiseen eli 12.7.2023 saakka.

Hakija on väittänyt, että sopimus on päättynyt, kun kiinteistön omistaja otti tilan omaan käyttöönsä. Kiinteistön omistaja on kuitenkin hakijan puoliso, joka on myös hoitanut hakijan sopimukseen liittyviä asioita. Ehtojen mukaan hakijalla ei ole oikeutta siirtää sopimusta kolmannelle osapuolelle ilman Fortumin kirjallista suostumusta. Tässä tapauksessa suostumusta ei ole pyydetty eikä annettu. Edelleen sopimuksen ehtojen mukaan asiakkaan muutto tai muu sähkönkäyttöpaikan muutos ei ole peruste sopimuksen irtisanomiselle tai purkamiselle. Mikäli hakija on siis muuttanut, sopimus olisi tullut ehtojen mukaan siirtää asiakkaan uudelle käyttöpaikalle.

Fortumin oikeus korvaukseen

Fortumin Yrityssopimusten Sähkönmyyntiehtojen kohdan 12 mukaisesti sopimuksen ennenaikaisen päättymisen yhteydessä myyjällä on kuitenkin aina oikeus saada täysi korvaus aiheutuneista tappioista, joka käsittää muun muassa ennalta hankitun sähkön arvon. Näin ollen Fortumilla on oikeus saada täysikorvaus sopimuksen ennenaikaisen päätymisen johdosta aiheutuneista tappioista, joka on 1 942,83 euroa.

Fortum Yritys Aktiivi -sopimus on ollut Fortumin tuotevalikoimassa noin kymmenen vuotta, ja se on ollut suosittu tuote. Vuonna 2022 sähkön hinnat nousivat poikkeuksellisen paljon Euroopan laajuisen sähkö- ja energiakriisin johdosta. Fortum Yritys Aktiivi -sopimuksen hinnat olivat pörssisähkön hintaan sekä futuurimarkkinoiden hintaennusteisiin nähden edulliset. Alkuvuonna 2023 sähkön pörssihinta laski nopeasti, minkä seurauksena Fortum Yritys Aktiivi -sopimuksen hinnat olivat korkeita suhteessa pörssihintoihin, johtuen tuotteen luonteesta ja hinnanmuodostusmekanismista.

Fortum on 13.4.2023 lähettänyt hakijan puolisolle sähköpostiviestin, jossa on tarjottu mahdollisuutta saattaa sopimus uudelleen voimaan ja siten välttää sopimuksen mukaiselta korvausvastuulta. Koska hakijan puoliso on myös hoitanut sopimukseen liittyviä asioita hakijan kanssa yhdessä, on epätodennäköistä, ettei hakija olisi saanut tietoa tarjouksesta. Hakija ei ole kuitenkaan reagoinut viestiin.

Sähkönmyyjät alan yleisten käytäntöjen mukaan suojaavat sähkön myyntihintaa ostamalla ennalta tietyn määrän sähköä, joka perustuu ennusteeseen yksittäisen asiakkaan sähkönkäytöstä koko sopimusajalta. Fortum Yritys Aktiivi -sopimuksen tuotekohtaisissa ehdoissa on kerrottu, että kaikkien Yritys Aktiivi -asiakkaiden käyttöpaikkoihin toimitettava sähkö hankitaan yhteiseen hankintasalkkuun. Näin hankintasalkun ennustetun toimitusmäärän hintaa suojataan etukäteen. Asiakkaan kuukausittainen sopimushinta muodostuu hankintasalkkuun kyseiselle ajanjaksolle etukäteen tehtyjen hintasuojauksen arvosta sekä salkun yli- ja alisuojatun osuuden Suomen alueen Nord Poolin Spot-hinnan mukaisesta arvosta. Hintasuojauksen sekä yli- ja alisuojatun osuuden Spot-hinnan arvo lasketaan kuukausittaiseksi keskihinnaksi koko salkun toteutuneen toimitusvolyymien perusteella. Keskihintaan sisältyy lisäksi kalenterikuukausittain voimassa olevat Fortumin muuttuvat sähkönhankintakustannukset.

Koska hakija on päättänyt sopimuksen ennenaikaisesti, Fortum on joutunut myymään takaisin jo tehtyjä sähkön hinnansuojauksia rahoitusmarkkinoille minimoidakseen sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä aiheutuneet tappiot Fortumille. Koska sähkön hankintahinta oli korkeampi silloin kun Fortum hankki kyseisiä hinnansuojauksia kuin silloin kun Fortumin on myöhemmin niitä joutunut myymään markkinoilla, on erotuksesta muodostunut Fortumille tappiota.

Fortum on vaatinut vahingonkorvausta ainoastaan syntyneen vahingon perusteella. Fortum on pyrkinyt aktiivisesti minimoimaan sopimuksen ennenaikaisesta päättymisestä itselleen aiheutuneita tappioita. Fortum on myynyt sopimuskauden käyttämättä jääneen ennalta ostetun sähkön takaisin markkinoille sen hetkiseen markkinahintaan. Näin toimien Fortum on pienentänyt asiakkaalle aiheutuvia sopimusehtojen mukaisia korvausvelvollisuuden piiriin kuuluvia kustannuksia.

Fortumin asiakkaiden kohtelu

Fortum ei ole kohdellut Yritys Aktiivi -sopimusasiakkaita epätasa-arvoisesti. Joissain yksittäistapauksissa on voitu sopia sopimusten purusta Fortumin ja asiakkaan välillä, asiakkaan siirtymisestä toiselle sähkönmyyjälle, tai uudesta sopimuksesta Fortumin kanssa. Kyseisissä tapauksissa on tunnistettu myyntitilanteeseen liittyvä virhe tai muu epäselvyys, jonka vuoksi tilanne on soviteltu poikkeavalla tavalla. Nämä tapaukset eivät vastaa tapahtumainkulultaan tätä selvityksen kohteena olevaa asiaa, sillä näissä tapauksissa on sovittu sopimuksen päättämisestä osapuolten välillä, eivätkä asiakkaat ole rikkoneet sopimusehtoja.

Fortumin menettely ei myöskään ole aiheuttanut tappioita muille Yritys Aktiivi -sopimusasiakkaille, sillä Fortum on korvannut sopimuksen yhteishankintasalkkuun asiakkaiden sopimusten ennenaikaisesta päättämisestä aiheutuneet vahingot, jotta jäljelle jäävät asiakkaat eivät kärsisi taloudellisia seurauksia. Fortum ei ole maksanut korvauksia ”toisten puolesta”, eikä se seikka, että Fortum on korvannut yhteishankintasalkulle aiheutuneita tappioita, ole poistanut sopimusehtojen vastaisesti sopimusten päättäneiden asiakkaiden korvausvastuuta Fortumia kohtaan.

Hakijan korvausvaatimus

Energiamarkkinariitalautakunnasta annetun lain 17 §:n mukaan asianosaiset vastaavat itse omista kustannuksistaan asian selvittämisestä ja käsittelemisestä lautakunnassa. Näin ollen korvausvaatimus on perusteeton. Joka tapauksessa hakija on asiassa rikkonut sovittua sopimusta eikä Fortum tästäkään syystä ole korvausvelvollinen.

Hakija ei ole myöskään näyttänyt toteen sille aiheutunutta vahinkoa. Hakija ei ole esittänyt näyttöä todellisista välittömistä kuluista, jotka olisivat aiheutuneet Fortumin väitetystä sopimusrikkomuksesta. Fortumin Yrityssopimusten Sähkönmyyntiehtojen kohdan 12 mukaan sopimusosapuolet eivät ole vastuussa toisilleen epäsuorista tai välillisistä vahingoista.

Ratkaisun perustelut

Kuluttajansuojalain soveltaminen

Kuluttajansuojalain 1 luvun 1 §:m 1 momentin mukaan tämä laki koskee kulutushyödykkeiden tarjontaa, myyntiä ja muuta markkinointia elinkeinonharjoittajilta kuluttajille. Lakia sovelletaan myös, kun elinkeinonharjoittaja välittää hyödykkeitä kuluttajille.

Saman luvun 4 §:n mukaan kuluttajana pidetään tässä laissa luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Hakija on ilmoittanut olevansa toiminimellä toimiva yrittäjä. Lautakunta toteaa, että toiminimi on yksityinen elinkeinonharjoittaja ja siten yritysmuoto. Näin ollen nyt kyseessä oleva sopimus on solmittu kahden elinkeinonharjoittajan välillä. Selvyyden vuoksi lautakunta toteaa, että edellä mainittujen kuluttajansuojalain 1 luvun 1 §:n ja 4 §:n johdosta tähän asiaan ei siten sovelleta kuluttajansuojalakia eikä hakija ole kuluttajan asemassa.

Sopimuksen irtisanominen ja päättäminen

Sähkömarkkinalain 89 §:n 1 momentin mukaan sähkönmyyntisopimus voidaan tehdä olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan.

Lainkohdan 2 momentin mukaan toistaiseksi voimassa oleva sopimus päättyy purkamisen tai irtisanomisen johdosta. Määräaikainen sopimus päättyy määräajan umpeuduttua.

Sähkömarkkinalain 92 §:n 2 momentin mukaan sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisaika on loppukäyttäjälle kaksi viikkoa ja vähittäismyyjälle kolme kuukautta. Toimitusvelvollisuuden ulkopuolella olevan sopimuksen irtisanomisaika on vähittäismyyjälle kaksi viikkoa.

Lainkohdan 4 momentin mukaan tämän pykälän 1 ja 2 momentin säännöksistä ei saa poiketa toimitusvelvollisuuden piirissä olevan loppukäyttäjän vahingoksi.

Saman lain 67 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan vastuualueella, on toimitettava vastuualueella sähköä kohtuulliseen hintaan kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkökäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa (toimitusvelvollisuus).

Lautakunnan käsityksen mukaan toimitusvelvollisuudella pyritään ennen kaikkea varmistamaan se, että sähkömarkkinalain 67 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyjän kaikilla 67 §:n reunaehdot täyttävillä asiakkailla on mahdollisuus saada sähkösopimus. Lautakunta toteaa, että

toimitusvelvöllisellä sähkömyyjällä on oltava julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Lautakunta katsoo, että kyseessä olevassa asiassa ei ole osoitettu olevan toimitusvelvollisuuden piirissä olevasta sopimuksesta. Näin ollen lautakunta katsoo, ettei kyse ole toimitusvelvollisuuden piirissä olevasta sopimuksesta, ja siten osapuolten sopimuksella on ollut sallittua poiketa sähkömarkkinalain 92 §:n 2 momentissa säädetystä kahden viikon irtisanomisajasta.

Fortum Yritys Aktiivi -sähkömyyntisopimuksen sopimusehtojen ”1 SOPIMUKSEN KESTO JA IRTISANOMINEN” -kohdan mukaan sopimus on voimassa toistaiseksi ja päättyy irtisanomisen tai purkamisen seurauksena. Irtisanomisaika on kuusi kuukautta molempien osapuolien osalta. Asiakas tekee irtisanomisen sähköpostilla osoitteeseen sahko.yritys@fortum.com. Mikäli Fortum joutuu purkamaan sopimuksen asiakkaasta johtuvasta syystä ennen sopimusajan päättymistä, Fortumilla on oikeus saada täysi korvaus aiheutuneista kustannuksista ja tappioista.

Fortum Yrityssopimusten Sähkömyyntiehtojen ”11. Sopimuksen siirtäminen” -kohdan mukaan asiakas ei voi siirtää sopimusta kolmannelle osapuolelle ilman myyjän kirjallista suostumusta. Lisäksi kohdan mukaan sopimus siirtyy asiakkaan muuton tai muun sähkökäyttöpäikan muutoksen johdosta, jolloin asiakas ei voi tällöin purkaa tätä sopimusta.

Fortum Yrityssopimusten Sähkömyyntiehtojen ”12. Vahingonkorvaukset” -kohdan mukaan molemmilla sopimuspuolilla on oikeus korvaukseen välittömistä vahingoista, jotka vahinkoa kärsinyt sopimuspuoli näyttää aiheutuneen toisen sopimuspuolen tuottamuksesta tai tahallista oleellisesta sopimuksen vastaisesta toiminnasta. Lisäksi kohdan mukaan sopimuksen ennaikaisen päättymisen yhteydessä myyjällä on kuitenkin aina oikeus saada täysi korvaus aiheutuneista tappioista (mm. ennalta hankitun sähkön arvo). Edelleen kohdan mukaan sopimuspuolet eivät ole vastuussa toisilleen epäsuorista tai välillisistä vahingoista, kuten tuotannon keskeytymisestä tai saamatta jääneestä voitosta taikka aiheutuneesta tappiosta.

Energiamarkkinariitalautakunta ei voi ottaa vastaan suullista todistelua. Lautakunta ei voi siten arvioida asiaa siltä osin, kun sen arvioiminen edellyttäisi suullista todistelua. Kirjallisen selvityksen perusteella lautakunta lausuu seuraava.

Lautakuntaan on toimitettu selvityksenä Fortumin ja hakijan puolison välillä käytyä sähköpostikirjeenvaihtoa 12.1.-16.1.2023. Sähköpostiviestissä 12.1. on ollut vastaanottajana myös hakija. Hakija on asioinut myös samasta sähköpostiosoitteesta Energiamarkkinariitalautakuntaan, joten asiassa on syytä olettaa, että kyseinen sähköpostiosoite on hakijan aktiivisessa käytössä. Edelleen hakija on ilmoittanut puolisonsa olevan asiassa vuokranantajansa, joten lautakunta ei pidä uskottavana, että viesti olisi mennyt hakijan sähköpostin roskapostikansiin. Lautakunta katsoo, että kyseinen viesti on saavuttanut myös hakijan. Viesti on sisällöltään seuraava:

”Hei ja kiitos vastauksestasi. Irtisanomme käyttöpaikan 643007526006161054, Himalajantie X 01390 Vantaa, asiakasnumero: 55693030 Parturi-Kampaamo A, Yritys aktiivi sähkösopimuksen tällä (12.01.2023) päivämäärällä.

YT!
B
toimitusjohtaja C Palveluyhtiöt
040 687 xxxx
B@C.fi

c/oo Parturi Kampaamo A
Y-tunnus: X”

Lautakunta katsoo, että lähetetyn viestin muotoilu ”irtisanomme” sekä allekirjoituksessa c/o -maininta, jonka johdosta asiassa voi käsittää viestin lähettäjän asiaoivan myös hakijan puolesta, sekä se, että hakija oli viestin vastaanottajana, osoittavat, että sopimus on irtisanottu yhdessä hakijan kanssa. Näin ollen sopimuksen viimeinen voimassaolopäivä on Fortumin ilmoituksen mukaan ollut irtisanomisen johdosta 12.7.2023.

Toimitetun aineiston perusteella asiassa on lautakunnan käsityksen mukaan kuitenkin jäänyt näyttämättä, että hakija olisi valtuuttanut puolisonsa hoitamaan yleisesti tai kokonaisuudessaan kyseiseen sähköntuotantisolmukseen liittyviä asioita.

Toimitetun aineiston perusteella lautakunta katsoo riidattomaksi, että sopimus hakijan käyttöpaikassa on tosiasiallisesti päättynyt 17.2.2023 sen johdosta, että käyttöpaikkaan on solmittu uusi sähköntuotantisolmus. Asiassa ei ole esitetty mitään perustetta tai selvitystä, jonka perusteella Datahub-järjestelmän toimivuutta olisi asiassa epäiltävä. Lautakunnan käsityksen mukaan hakija ei myöskään ole kiistänyt sitä, etteikö käyttöpaikalle olisi tehty uutta sähköntuotantisolmusta. Päinvastoin hakija on ilmoittanut muuttaneensa toimintansa pois sähköntuotantopaikasta, jolloin kiinteistönomistaja on ottanut tilan hallintaansa. Hakija ei kuitenkaan ole siirtänyt sähköntuotantisolmusta uuteen toimipaikkaansa tässä yhteydessä.

Hakijan väitteet ovat lautakunnan käsityksen mukaan perustuneet siihen, että hän ei ole tehnyt Fortumille erillistä ilmoitusta sopimuksen päättämisestä. Lautakuntaan toimitetun sähköpostikirjeenvaihdon mukaan hakija on 27.7.2023 ilmoittanut Fortumille, että yrityksen vuokrasopimus päätettiin kiinteistön omistajan toimesta 16.2.2023 omistajan otettua tilan omaan käyttöönsä. Viestin mukaan hakija muutti toimintansa pois vuokratusta tilasta samana päivänä. Edellä todetusti Fortumin yrityssovitusten sähköntuotantiehtojen 11. kohdan mukaan toiminnan siirtyminen toisaalle ei oikeuta sopimuksen purkamiseen. Lautakunnan näkemyksen mukaan, mikäli hakijan toiminta on siirtynyt kyseisestä käyttöpaikasta toiseen käyttöpaikkaan, hakijan olisi tullut sopimusta noudattaakseen ilmoittaa käyttöpaikan siirrosta Fortumille, jolloin sopimus olisi jatkunut entisin ehdoin irtisanomisajan loppuun saakka uudessa käyttöpaikassa.

Lautakunnan näkemyksen mukaan tilanteessa, jossa hakijan yritystoiminnan käyttöpaikalle on solmittu uusi sähköntuotantisolmus ilman, että hän on siirtänyt sopimusta yrityksen uuteen käyttöpaikkaan, on voimassa ollut sähköntuotantisolmus päättynyt hakijan sopimusrikkomuksen seurauksena. Sopimusrikkomukselta vältyäkseen, hakijan olisi tullut pitää sopimus voimassa käyttöpaikassa irtisanomisajan päättymiseen saakka tai siirtää se toiseen käyttöpaikkaan. Sillä, että sopimuksen tosiasiallisesta päättymisestä on saatu tieto Datahub-järjestelmästä, ei ole asiassa lautakunnan näkemyksen mukaan merkitystä.

Edellä mainitusti Fortum Yrityssovitusten Sähköntuotantiehtojen 12. kohdan mukaan molemmilla sopimuspuolilla on oikeus korvaukseen välittömistä vahingoista, jotka vahinkoa kärsinyt sopimuspuoli näyttää aiheutuneen toisen sopimuspuolen tuottamuksesta tai tahallisuudesta oleellisesta sopimuksen vastaisesta toiminnasta. Lisäksi kohdan mukaan sopimuksen ennenaikaisen päättymisen yhteydessä myyjällä on kuitenkin aina oikeus saada täysi korvaus aiheutuneista tappioista muun muassa ennalta hankitun sähköntuotantisolmuksen arvo.

Edellä todetusti lautakunnan näkemyksen mukaan hakijan ja Fortumin välinen sopimus on päättynyt lautakunnan käsityksen mukaan hakijan sopimusrikkomuksen johdosta ja sopimus

on myös ennenaikaisesti päätetty. Näin ollen lautakunta katsoo, että hakija on lähtökohtaisesti vastuussa sopimuksessa sovitun korvausvastuun perusteella Fortumille aiheutuneesta vahingosta täysimääräisesti.

Sopimusehdon kohtuullisuus

Sähkömarkkinalain 13 luvussa on sähkösopimuksia koskevat säännökset. Sähkömarkkinalain 85 §:n mukaan tämän luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi. Jollei jäljempänä toisin säädetä, sovelletaan tämän luvun säännöksiä muutoin vain, jos muuta ei johdu sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana.

Lainkohtaa koskevan hallituksen esityksen mukaan tahdonvaltaisuus ei tarkoita, ettei sopimusvapaudelle olisi mitään rajoituksia. Varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929) 3 luvussa on säännöksiä oikeustoimen pätemättömyydestä. Pätemättömyys voi luvun mukaan johtua muun muassa oikeudenvastaisesta pakottamisesta tai pulan, ymmärtämättömyyden tai toisesta riippuvaisen aseman hyväksikäyttämisestä. Luvussa on myös säännös oikeustoimien kohtuuttomien ehtojen sovittelusta (HE 20/2013 vp s. 121).

Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 5.6.2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 (EUVL 2019, L 158, s. 125) 72 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan direktiivi 2009/72 on kumottu ja korvattu 1.1.2021 alkavin vaikutuksin direktiivillä 2019/944 (*jäljempänä sähkömarkkinadirektiivi*). Kyseisen sähkömarkkinadirektiivin säännökset on täytäntöön pantu Suomessa sähkömarkkinalain säännöksillä.

Edellä mainitun sähkömarkkinadirektiivin 12 artiklan 3 kohdan mukaan ” – – jäsenvaltiot voivat sallia sen, että toimittajat – – perivät asiakkailta sopimuksen irtisanomisesta maksun, kun nämä asiakkaat vapaaehtoisesti sanovat irti määräaikaisen vakiohintaisen sähköntoimitussopimuksen ennen määräajan päättymistä, mikäli tällainen maksu on osa sopimusta, jonka asiakas on tehnyt vapaaehtoisesti, ja tällaisesta maksusta on tiedotettu selvästi asiakkaalle ennen sopimuksen tekemistä. Tällaisten maksujen on oltava oikeasuhteisia, eivätkä ne saa ylittää asiakkaan sopimuksen irtisanomisesta toimittajalle – – aiheutuvaa suoraa taloudellista tappiota, mukaan lukien kustannukset mahdollisista yhdistetyistä investoinneista tai asiakkaalle osana sopimusta jo toimitetuista palveluista. Toimittajalla – – on todistustaakka suorasta taloudellisesta tappiosta, ja sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on seurattava sopimuksen irtisanomismaksujen hyväksyttävyyttä.”.

Lain varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 36 §:n 1 momentin mukaan, jos oikeustoimen ehto on kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen, ehtoa voidaan joko sovitella tai jättää se huomioon ottamatta. Kohtuuttomuutta arvosteltaessa on otettava huomioon oikeustoimen koko sisältö, osapuolten asema, oikeustointa tehtäessä ja sen jälkeen vallinneet olosuhteet sekä muut seikat.

Lainkohtaa koskevan hallituksen esityksen mukaan sovittelua harkittaessa yksittäisen ehdon irrallinen arviointi ei usein kuitenkaan ole riittävä. Kohtuullisuus edellyttää, että osapuolille sopimuksesta tulevat oikeudet ja velvollisuudet ovat kokonaisuudessaan tasapainossa. Etujen ja rasiusten määrällinen vertailu ei kuitenkaan yksinään ole ratkaiseva. Monet muut seikat vaikuttavat arviointiin. Sopimuspuolien tosiasialliset tiedolliset, taidolliset ja taloudelliset suhteet ovat seikkoja, jotka on aina otettava huomioon. Jos sopimuksen sisältöön rauhassa perehtyneet, taloudellisesti toisistaan riippumattomat ja vastuukykyiset sopimuspuolet tekevät sopimuksen, on vaadittava todella merkittävää tasapainottomuutta, ennen kuin yleisen

sovittelusäännöksen nojalla on aihetta puuttua sopimukseen. Aivan toisenlainen asia on silloin, kun toinen sopimuspuoli on asiantuntemukseltaan toista heikompi, ei ole voinut kunnolla perehtyä asiaan, jonka toinen on tarkoin tuntenut, taikka on ollut suorastaan toisesta osapuolesta taloudellisesti tai muuten riippuvainen. Tällöin sovittelu on perusteltua jo paljon pienemmän tasapainottomuuden vuoksi.

Sopimuksen kohtuullisuutta arvosteltaessa on huomioon otettava sopimuksen kaikki puolet, myös niin sanotut sivuveloitteet. Erityisesti merkittäviä kohtuullisuusarvioinnissa saattavat olla sopimusrikkomusten seuraamukset. Näiden on oltava kohtuullisessa suhteessa tapahtuneeseen rikkomukseen. On myös kiinnitettävä huomiota sopimusrikkomuksen seurauksiin loukatun osapuolen kannalta. Mikäli tämä ei ole kärsinyt mainittavampaa vahinkoa sopimusrikkomuksesta, ankaran seuraamuksen sisältämään ehtoon vetoamista on usein pidettävä kohtuuttomana. Kaupan esisopimukseen sisältyvää ehtoa, jonka mukaan käsiraha menetetään, jos lopullista kauppaa ei solmita, voidaan usein sovitella, jos käsirahan saajan kärsimä vahinko määrältään huomattavasti alittaa käsirahan. Samoin on voitava sovitella sellaisen hyvityksen määrää koskevaa ehtoa, jonka osapuoli saa toisen osapuolen luopuessa sopimuksesta. Tällaisen hyvityksen on oltava järkevässä suhteessa vahinkoon, jonka osapuoli on kärsinyt sopimuksesta luopumisen johdosta (HE 247/1981 vp, s. 14 ja 15).

Korkein oikeus on todennut, että yleensä varallisuus oikeudelliset sopimukset ja niihin rinnastettavat oikeustoimet sitovat osapuolia sellaisina kuin ne on tehty. Oikeustoimen kohtuullistamista koskevat säännökset ovat poikkeuksia pääsäännöstä (KKO 2023:31 kohta 9). Sopimuksen sovittelun edellytysten arviointi on kokonaisharkintaa, jossa on punnittava vastakain toisaalta sovittelun puolesta ja toisaalta sitä vastaan puhuvia seikkoja (KKO 2017:71 kohta 49).

Hovioikeuskäytännössä on katsottu erityisesti elinkeinonharjoittajien välisissä sopimuksissa olevan lähtökohtana, että myös ankarat ehdot ovat yleensä hyväksyttäviä eikä ehdon ankaruus tee ehdosta automaattisesti kohtuutonta. Oikeuskäytännössä on katsottu lähtökohtana olevan myös se, että sopijapuolten on varauduttava olosuhdemuutoksiin jo sopimusta tehdessä ja että sopimukset on pidettävä olosuhteiden muututtuakin (Helsingin HO 12.2.2021 nro 158).

Kauppalain 70 §:n mukaan vahinkoa kärsivän sopijapuolen on ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin vahinkonsa rajoittamiseksi. Jos hän laiminlyö tämän, hän saa itse kärsiä vastaavan osan vahingosta. Vahingonkorvausta voidaan sovitella, jos se on kohtuuton ottaen huomioon vahingonkorvausvelvollisen sopijapuolen mahdollisuudet ennakoida ja estää vahingon syntyminen sekä muut olosuhteet.

Kohtuullisuuden arviointi

Asiassa on arvioitava, onko sopimuksen ehto, jonka mukaan hakijan on korvattava Fortumille sopimuksen päättämisestä aiheutunut vahinko alun perin kohtuuton tai johtaako sen soveltaminen kohtuuttomuuteen.

Lautakunta katsoo, ettei asiassa ole toimitettu selvitystä, jonka perusteella Fortumin olisi katsottava kohdelleen asiakkaitaan siten epätasa-arvoisesti, että sillä olisi vaikutusta nyt käsiteltävään asian korvausvastuuseen tai sen määrään. Näin ollen lautakunta jättää asian tältä osin enemmälti käsittelemättä.

Edellä mainitusti sopimussuhteeseen sovellettavien Fortum Yrityssopimusten Sähkönmyyntiehtojen 12. kohdan mukaan molemmilla sopimuspuolilla on oikeus korvaukseen välittömistä vahingoista, jotka vahinkoa kärsinyt sopimuspuoli näyttää aiheutuneen toisen sopimuspuolen tuottamuksellisesta tai tahallisesta oleellisesta sopimuksen vastaisesta toiminnasta. Lisäksi kohdan mukaan sopimuksen ennaikaisen päättymisen yhteydessä myyjällä on kuitenkin aina oikeus saada täysi korvaus aiheutuneista tappioista muun muassa ennalta hankitun sähkön arvo.

Fortumilla on lähtökohtaisesti täyden korvauksen periaatteen ja sopimuksessa sovitun sopimusehdon mukaan oikeus saada täysi korvaus aiheutuneista vahingoista. Lautakunta toteaa, ettei täyden korvauksen periaate ole oikeusjärjestelmässämme kuitenkaan täysin ehdoton. Kohtuutonta sopimusperusteista korvausvastuuta voidaan sovitella edellä mainitun lain varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 36 §:n perusteella (jäljempänä *oikeustoimilaki*). Lautakunta toteaa, että edellä mainittujen oikeuslähteiden mukaan sopimuksen sovittelu elinkeinonharjoittajien välillä on kuitenkin poikkeuksellista muttei poissuljettua. Kohtuullistamisharkinnassa on otettava huomioon sopimuksen sovittelun puolesta ja sitä vastaan puhuvat seikat sekä sopimus kokonaisuudessaan. Viime kädessä sopimuksen kohtuullisuuden arviointi perustuu kokonaisuutensa käsillä olevassa tapauksessa.

Sopimusehdon alkuperäinen kohtuuttomuus

Sähkönmyyntisopimus on solmittu käyttämällä sähköalan yrityksen yksipuolisesti laatimia vakioehtoja. Vakioehtojen käyttäminen on yleisesti seikka, joka saattaa madaltaa sovittelukynnystä. Lautakuntaan toimitetun selvityksen mukaan, hakijalle on toimitettu sopimukseen sovellettavat ehdot sopimusvahvistuksen yhteydessä. Hakijalla on sopimusvahvistuksen vastaanottamisesta ollut kaksi viikkoa aikaa tutustua huolellisesti sopimuksen ehtoihin. Mikäli hakija ei olisi katsonut ehtoja hyväksyttäväksi, hän olisi voinut huomauttaa asiasta Fortumille. Hakija ei ole esitetyn selvityksen perusteella huomauttanut sopimuksen ehdoista.

Fortumin ja pienyrittäjähakijan asema suhteessa toisiinsa on jossain määrin epätasapainossa. Edellä mainitusti hakijalla on kuitenkin ollut runsaasti aikaa tutustua sopimuksen ehtoihin. Edelleen hakijalla on ollut vapaus valita kyseinen sähkönmyyntisopimus varsin kilpailluilta markkinoilta eli hakijan on katsottava olevan täysin itsenäisessä asemassa suhteessa Fortumiin. Asiassa ei myöskään ole esitetty sellaisia väitteitä tai selvitystä, että hakija olisi toiminut täysin ymmärtämättä nyt kyseessä olevaa sopimusehtoa. Lautakunta pitää myös sopimusehtoa muodoltaan selkeänä ja ymmärrettävänä. Lautakunta toteaa, että sopimuksessa on myös sovittu siitä, että molemmilla osapuolilla on oikeus vahingonkorvaukseen tilanteessa, jossa vahinkoa aiheutuu sopimuspuolen tuottamuksellisesta tai tahallisesta oleellisesta sopimuksen vastaisesta toiminnasta. Sopimusehdoissa on tältä osin otettu huomioon myös hakijan etu.

Edellä mainittu sähkömarkkinadirektiivi ei sellaisenaan ole suoraan sovellettavaa oikeutta, sillä se on täytäntöönpantua sähkömarkkinalailla. Sähkömarkkinalain säännöksiä perusteella erityisesti yritysten välillä vallitsee vahva sopimusvapauden periaate. Tästä periaatteesta on poikettu lain pakottavilla säännöksillä muiden loppukäyttäjien kuin kuluttajien osalta vain poikkeuksellisesti. Tämän sopimusvapauden johdosta ehtoa, jonka perusteella sopimusrikkomuksen johdosta sopimusta rikkoneen osapuolen on korvattava vahinkoa kärsineelle osapuolelle aiheutunut vahinko täysimääräisenä, on lautakunnan näkemyksen mukaan pidettävä lähtökohtaisesti hyväksyttävänä.

Ehtoa on pidettävä lähtökohtaisesti hyväksyttävänä myös edellä selostetun oikeustoimilain mukaan, jonka hallituksen esityksessä on erityisesti mainittu, että tilanteessa, jossa toinen

osapuoli luopuu sopimuksesta, hyvityksen on oltava järkevässä suhteessa vahinkoon, jonka osapuoli on kärsinyt sopimuksesta luopumisen johdosta. Edelleen esityksessä on erityisesti mainittu, että myös kohtuullisuutta arvioidessa on kiinnitettävä huomiota sopimusrikkomuksen seurauksiin loukatun osapuolen kannalta ja erityisesti siihen mikä on rikkomuksesta seurannut vahinko. Tässä tapauksessa Fortumin vaatimus on perustunut aiheutuneeseen vahinkoon, eikä kyse sinänsä ole sopimussakosta, joka perinteisesti voi sisältää myös muita kuin vahinkoon perustuvia korvauseriä. Lautakunnan käsityksen mukaan nyt kyseessä olevassa tapauksessa ei ole perustetta katsoa, että aiheutuneeseen todelliseen vahinkoon perustuva sopimusehto olisi pidettävä kohtuuttomuuteen johtavana. Näin ollen lautakunta katsoo, ettei sopimusehto voida alun perin pitää kohtuuttomana.

Jälkiperäisen kohtuuttomuuden arviointiin liittyvät seikat

Lautakuntaan on toimitettu sähköposti, jonka Fortum on toimittanut hakijan puolisolle 13.4.2023 sopimuksen päätyttyä ennen irtisanomisajan päättymistä. Viestissä tarjottiin mahdollisuutta välttyä korvausvelvollisuudelta. Lisäksi viestissä on selvennetty, että sopimuksessa on kyseessä yhteishankintasalkkusopimus, jossa sähkönhinta muodostuu sähkönhankinnan kustannuksista, jotka jaetaan yhteishankintasalkun asiakkaiden yhteenlasketulla sähkökulutuksella. Sopimuksessa on kuuden kuukauden irtisanomisaika, jotta sopimuksen päättäminen ei aiheuttaisi ylimääräisiä kustannuksia muille yhteishankintasalkun kautta sähköä ostaville asiakkaille. Lautakuntaan ei kuitenkaan ole toimitettu selvitystä siitä, että kyseinen viesti olisi toimitettu myös hakijalle. Näin ollen viestiä ei voida lautakunnan käsityksen mukaan ottaa asian arvioinnissa huomioon.

Lautakunta toteaa, että olosuhteet, jotka ovat johtaneet markkinatilanteen muutoksiin vuonna 2022 ja 2023, ovat olleet sellaisia, joita kummankin osapuolen oli vaikea ennakoida. Ennakoimattoman, sopimussuhteen kannalta merkityksellisen markkinatilanteen muutoksen voitaisiin sinänsä katsoa puoltavan sopimusehdon sovittelua yhtenä sovitteluharkinnassa huomioon otettavana seikkana. Lautakunta kuitenkin katsoo, että lähtökohtaisesti tällaisen hyödykkeen suurehkokin hintavaihtelu on seikka, johon sopimuksen osapuolten tulee varautua jo sopimusta tehdessään. Lautakunnan näkemyksen mukaan asian arviointiin vaikuttaa myös se, että sopimus oli loppukäyttäjän irtisanottavissa, eikä kyse ollut vuosiksi sovitusta määräaikaisesta sopimuksesta. Lautakunta myös katsoo, ettei puolen vuoden irtisanomisaikaa voida pitää kohtuuttoman pitkänä. Näin ollen lautakunnan käsityksen mukaan sille, että muut sähköntuotantisolput ovat markkinatilanteen muutosten johdosta muodostuneet sovittua sopimusta edullisemmiksi ei voida asiassa antaa ratkaisevaa merkitystä.

Fortum on toimittanut 17.2.2023 - 12.7.2023 aikavälillä aiheutuneesta vahingosta lautakuntaan laskelman. Laskelman mukaan Fortumille on aiheutunut sopimuksen päättämisestä ennen irtisanomisajan päättymistä yhteensä 1 942,83 euron vahinko. Lautakunnan näkemyksen mukaan Fortum on laskelmalla riittävällä tavalla osoittanut, että Fortumin vahingonkorvausvaatimus perustuu tosiasiallisiin vahinkoihin edellyttäen, että sopimusehtojen mukaiset purkukustannukset on määritelty sopimusrikkomuksen ajankohtana eli 17.2.2023. Lautakunta pitää sopimusrikkomusajankohtana sopimuksen tosiasiallista päättymispäivää. Lautakunta toteaa toimitetun laskelman perusteella, että Fortum on pyrkinyt ottamaan huomioon kauppalain 70 §:n vaatimukset vahingon rajoittamisesta.

Johtopäätökset

Punnittuaan sovittelun puolesta ja sitä vastaan puhuvia seikkoja ja asiaa kokonaisuutena arviotaan lautakunta katsoo, että osapuolten erilaisesta asemasta, vakioehtomuodosta ja

muuttuneista markkinaolosuhteista huolimatta sovittelua vastaan puhuvat seikat ovat painavampia erityisesti, kun otetaan huomioon hakijan mahdollisuus kaksi viikkoa sopimussuhteeseen sovellettavat ehdot saatuaan reagoida ehtoihin, sopimuksen irtisanottavuus ja korvaus-ehdon määrän perustuminen aiheutuneisiin vahinkoihin, jotka aiheutuvat sopimuskumppanin sopimusrikkomuksen johdosta. Näillä perusteilla lautakunta katsoo, ettei korvausvastuuta koskevan ehtokohdan soveltaminen johda oikeustoimilain 36 §:ssä tarkoitetulla tavalla kohtuuttomuuteen. Näin ollen hakija on vastuussa sopimuksessa sovitun korvausvastuun perusteella Fortumille sopimusrikkomuksen ajankohtana 17.2.2023 lasketusta vahingosta täysimääräisesti.

Hakijan korvausvaatimus

Energiamarkkinariitalautakunnasta annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan asian selvittämisestä ja käsittelemisestä lautakunnassa ei peritä maksuja. Omista kustannuksistaan asianosaiset vastaavat itse. Jos asianosainen on omalla kustannuksellaan hankkinut asian ratkaisemiseksi tarpeellisia asiantuntijalausuntoja tai muita selvityksiä, lautakunta voi kuitenkin suosittaa niistä aiheutuneiden kustannusten korvaamista asianosaiselle.

Edellä mainitusti asianosaiset vastaavat omista asian selvittämiseen ja hoitamiseen liittyvistä kuluistaan itse. Näin ollen lautakunta ei suosita asiassa hyvitystä tältä osin.

Valituskielto

Energiamarkkinariitalautakunnasta annetun lain 18 §:n mukaan lautakunnan päätös ei ole täytäntöönpanokelpoinen, eikä sillä ole hallintopäätöksen tai tuomion oikeusvaikutuksia. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Lautakuntakäsittely ei estä asian saattamista toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Päätös oli yksimielinen.

Asian ratkaisivat

Arto Rajala
varapuheenjohtaja

Muut jäsenet: Annaliisa Ahlroth, Jarmo Partanen, Riina Heinimäki, Jari Nykänen, Petri Pylsy ja Pasi Kuokkanen

Asian esitteli

Jenni Halonen
Energiamarkkinariitalautakunnan esittelijä

Arto Rajala
Lautakunnan varapuheenjohtaja

Jenni Halonen
Lautakunnan esittelijä